

# Kriz Zamanında Veri Mahremiyetinde Güncel Gelişmeler

Av. Didem Kalaycıoğlu Birol

Turkcell, Kişisel Veri ve Rekabet Hukuku Müdürü

*\*Bu sunumda yer alan yazılı ve sözlü görüş ve değerlendirmeler sunumu yapan kişi/kişilerin kişisel değerlendirmeleri olur TEID'in görüşünü yansıtmamaktadır.*

# Amazon Türkiye Kararı İncelemesi

“Amazon Turkey Perakende Hizmetleri Limited Şirketi hakkındaki başvuru ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 27/02/2020 Tarihli ve 2020/173 Sayılı Karar Özeti»

|                |   |                                                    |
|----------------|---|----------------------------------------------------|
| Karar Tarihi   | : | 27/02/2020                                         |
| Karar No       | : | 2020/173                                           |
| Veri Sorumlusu | : | Amazon Turkey Perakende Hizmetleri Limited Şirketi |
| Konu Özeti     | : | Amazon Turkey Perakende Hizmetleri Limited         |

Şirketince işlenen kişisel veriler hakkında yapılan başvuru

# Karar Hakkında

- Çerezler hakkında verilmiş ilk karar
- Yurtdışına aktarım konusunda verilmiş ilk ceza
- Bir kişinin ihbarı üzerine resen inceleme başlatılarak yapılan bir inceleme
- İhbarı yapan kişi tarafından aynı zamanda Ticaret Bakanlığı'na da şikayet başvurusu yapılmış

# 1.Elektronik Ticari İletiler Açısından

İhbar dilekçesinde özetle;

- ne üye olurken ne de alışveriş yapılırken elektronik ileti izni alınmadığı,
- sitede yer alan «Kullanımım Koşulları» ve «Gizlilik Bildirimi» metinlerinden anlaşıldığı kadarıyla amazon.com.tr sitesini sadece ziyaret eden bir kişinin ilgili hükümleri kabul ettiği ve
- sadece internet sitesini ziyaret etmekle elektronik olarak iletişim almaya onay verdiği şeklinde bir uygulamaya gidildiğinin görüldüğü iddia edilmiş.

Amazon savunmasında özetle;

- Yalnız hesap oluşturulmasından sonra kayıtlı müşterilerle Amazon ürün ve hizmetlerine ilişkin elektronik iletişim kurulduğu,
- hesap oluşturan müşterilerin «Gizlilik Bildirimi»ni de kabul ettiği
- ayrıca kayıtlı müşterilerine ticari elektronik ileti almak istedikleri alanları kolayca seçmeleri, sınırlandırmaları veya diledikleri zaman ticari elektronik ileti almayı reddetmeleri için imkan sağladığı belirtilmiştir.

# 1.Elektronik Ticari İletiler Açısından

KVKK incelemesinde özetle;

- [www.amazon.com.tr](http://www.amazon.com.tr) sayfasında üyelik yapılırken herhangi bir açık rıza alınmadığı
- üyelik sürecinin tamamlanmasının ardından girilen “Hesabım” sekmesinde “İletişim Tercihleri” bölümünde, “*e-postalar şu anda ..... E-posta adresine gönderiliyor*” açıklamasının yer aldığı, “Promosyon E-postaları” başlığına tıklandığında ise “*haberdar olmak istediğiniz tüm iletişim kategorilerini seçin*” ifadesine yer verilmekle birlikte, 10 adet başlığın önceden tıklanmış olarak ekranda belirdiği, bu bölümün en altında ise “*lütfen bana artık pazarlama e-postaları göndermeyin*” kutucuğunun yer aldığını belirtmiş ve
- açık rıza beyanlarında opt-out sisteminin değil, opt-in yani bireyin bilinçli eylemi ile kişisel verilerinin işlenmesine onay vereceği bir sistemin kullanılması gerekmekte olduğunu,
- ilgili kişilerin «Gizlilik Bildirimi»ni onaylayarak bu hususa onay vermiş olduğu kabulünün mevzuata aykırılık teşkil ettiğini belirtmiştir.

# 1.Elektronik Ticari İletiler Açısından

Amazon ayrıca başvuranın söz konusu taleplerini Ticaret Bakanlığına iletmesi gerektiğini belirtmiş olup,

Kurum;

- Ticari elektronik iletiye ilişkin ayrı bir mevzuat bulunmakla birlikte, telefon numarası, e-posta adresi gibi bilgilerin bir veri kayıt sisteminde depolanması suretiyle kişilere ticari nitelikli iletiler gönderilmesi, bir kişisel veri işleme faaliyetine işaret ettiğini belirtmiş,
- Somut olayda, ihbarda bulunan şahıs tarafından Kurumun yanı sıra Ticaret Bakanlığına da başvuruda bulunulmuş olduğu ve Ticaret Bakanlığı'nın söz konusu başvuruyu “kişisel verilerin korunması mevzuatı kapsamında değerlendirilmek üzere” Kuruma intikal ettirmiş olduğunu belirterek kendini yetkili gördüğünü açıkça ifade etmiştir.

# 1.Elektronik Ticari İletiler Açısından

Netice itibariyle;

elektronik ticari ileti onayının opt-in yerine opt-out yöntemiyle alınmış olması ve aydınlatma metni niteliğinde olan «Gizlilik Bildirimi»nin onaylanmış sayılması yöntemiyle açık rıza alınmış olmasının mevzuata uygun bulunmamış olması açısından kararın sürpriz bir kısmı olmadığını ancak ticari iletişim konusunda Kurum ve Ticaret Bakanlığı arasındaki yetki hususu halen belirsizliğini korumakta olduğunu düşünüyorum.

## 2. “Hukuka ve dürüstlük kuralına uygunluk” ve “işleme amacı ile bağlılık, sınırlılık ve ölçülülük” İlkeleri Açısından

- Kurum, Amazon’un işleme faaliyetlerini ayrıca ilkeler açısından da incelemiş ve topladığını beyan ettiği veriler açısından;
- “Arkadaşların ve diğer kişilerin e-posta adreslerinin” işlenmesi kapsamında üyenin temas kişilerine ait e-posta adresleri de bu kişilerin açık rızalarına dayanmaksızın işlenmekte olduğunu,
- “kredi geçmişi bilgileri, duruma ilişkin bilgiler, kurumsal ve finansal bilgiler”in işlenmesi kapsamında bu verilerin orantılı ve sınırlı bilgiler olmadığı, bu verilerin işlenmesi açısından “işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma” ilkesine aykırı hareket edildiğini değerlendirmiştir.



### 3. Kişisel Verilerin Aktarımı Açısından

“Gizlilik Bildirimi”nin ‘Amazon Kişisel Bilgilerinizi Paylaşıyor mu?’ başlığı altında açıklanan şekillerde paylaşım yapıldığı belirtilerek son maddede *“Yukarıda belirtilenler haricinde, hakkınızdaki kişisel bilgiler üçüncü taraflarla paylaşıldığında, bir bildirim alacaksınız ve bu bilgileri paylaşmamayı seçme şansınız olacaktır.”* ifadesine yer verildiği görüşmüş ve bu çerçevede;

- İlgili kişinin kişisel verilerini paylaşmamayı tercih etme şansının mümkün olması, ancak ilgili kişinin açık rızasına istinaden verilerinin işlenmesi halinde geçerli olabileceği, Çünkü Kanun’da yer alan şartların varlığı halinde gerçekleştirilen veri aktarımı işlemlerinde ilgilinin açık rızası aranmayacağı gibi bu durumlarda ilgili kişinin verilerini paylaşmamayı tercih etme şansı da bulunmayacağı değerlendirilmiştir.

### 3. Kişisel Verilerin Aktarımı Açısından

- Öte yandan, açık rızanın en geç aktarma faaliyeti gerçekleştiği sırada alınması lazımdır, bundan sonra alınacak açık rıza mevzuata uygun kabul edilemez. Dolayısıyla, aktarım faaliyetinin gerçekleşmesinden sonra rızanın geri alınabileceğinin söylenmesi kanun lafzının tersine yorumlanması olarak değerlendirilmektedir.

Dolayısıyla kişisel verilerin aktarılmasına ilişkin gizlilik bildiriminde yer alan muğlak ifadelerin, aktarıma ilişkin Kanun hükümlerine aykırı hareket edildiği kanaati uyandırmakta olduğu belirtilmiştir.

## 4. Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarımı Açısından

Amazon savunmasında özetle;

- Kayıtlı müşterilerin kişisel verilerinin Türkiye dışına aktarıldığından/aktarılabileceğinden sadece haberdar olmadığı ayı zamanda “Gizlilik Bildirimi”ni onaylayarak bu hususu kabul etmiş olduğu,
- Amazon yurt dışına veri aktarım taahhütnameleri ile ilgili yazışmaların Kurumla sürdürülmekte olduğunu belirtmiştir.

KVKK incelemesinde özetle;

- “Amazon Hesabınızı Oluşturun” sekmesine tıklayarak “Gizlilik Bildirimi”nin de kabul edilmesi (“*Hesap oluşturarak işbu Gizlilik Bildirimi’nde belirtilen uygulamaları kabul etmektedir.*”) yöntemiyle zımni irade beyanı ile onay alınmasının mevzuata uygun kabul edilemeyeceği belirtilmiştir.

## 4. Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarımı Açısından

- Belirli bir konu ile sınırlandırılmayan ve ilgili işlemle sınırlı olmayan genel nitelikteki açık rızaların “battaniye rızalar” olarak kabul edilmekte ve hukuken geçersiz sayılmakta olduğu, bu kapsamda “Gizlilik Bildirimi”ne onay verildiği yönünde yapılacak bilgilendirme ile “veri işleme” kapsamına giren bütün fiillerin (çerezlerle izleme, aktarma, paylaşma, depolama vb.) tek bir rıza beyanı ile onaylanmasının hukuka uygun olmadığı mütalaa edilmektedir.

## 4. Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarımı Açısından

- *Amazon ayrıca yurtdışına veri aktarımını sağlamak amacıyla yurtdışındaki alıcılarla imzalamış olduğu standart taahhütnameleri Kurul incelemesine sunmuştur. Ancak Kurul tarafından bununla ilgili henüz bir karar verilmemiş olduğu ve Kurul tarafından güvenli ülkeler henüz açıklanmadığı için, bu aktarımın ancak “açık rızaya” dayanacağı belirtilmiştir.*
- *Kurul bu kararla, Türkiye’nin de taraf olduğu ve taraf olan devletler arasında kişisel veri transferinin kolaylaştırılmasını düzenleyen 108 sayılı konvansiyona dayalı veri aktarılabileceği argümanını kabul etmediğini açıkça ortaya koymuş bulunmaktadır.*
- *Güvenli ülke belirleme sorunu- mütekabiliyet*

## 5.Çerezler Açısından

Bu karar Kurum'un çerezler hakkında verdiği ilk karar olma özelliğine sahiptir.

### 2.a Aydınlatma açısından ;

« veri işleme araçları kullanılarak site ziyareti ile birlikte veri işlenmeye başlanması için aydınlatmanın öncelikle web sitesine giriş aşamasında yapılması gerekmektedir»

### 2.b Açık rıza açısından;

«(*"Sipariş verdiğinizde Amazon.com.tr'nin Gizlilik Bildirimini, Kullanım ve Satış Koşullarını ve Çerez Bildirimini kabul etmiş olursunuz"*) belirtilerek ilgili kişilerin rızasının alındığı veri sorumlusunca iddia edilmekle birlikte, zımni irade beyanı ile onay alınmasının mevzuata uygun kabul edilemeyeceği değerlendirilmektedir.»

## 5.Çerezler Açısından

*«Siteyi ilk defa ziyaret eden bir kişinin daha henüz veri sorumlusu ile bir sözleşme ilişkisi içine girip girmeyeceğinin ya da kişisel verilerinin işlenmesine açık rızası olup olmayacağının belirli olmaması düşünüldüğünde yalnızca siteye girmiş olması ile verilerinin işlenmesi yönünde açık iradesini beyan ettiği düşünülemeyecektir.*

*Farklı veri işleme araçları kullanılarak site ziyareti ile birlikte veri işlenmeye başlanması için aydınlatmanın öncelikle web sitesine giriş aşamasında yapılması gerekmektedir. Ancak site girişinde farklı araçlarla (ör. Çerezler) kişisel verilerin işlendiğine dair bir bilgilendirme sunulmamakla birlikte (ör. pop-up mesajlar) yapılan işleme için izin verilmesine dair bir istem de mevcut değildir (ör. Sitemizde gezinmeye devam etmek için çerez bildirimimize onay vermelisiniz). **Bu durum hem işleme faaliyetindeki açık rıza şartına hem aydınlatma yükümlülüğüne aykırılık teşkil etmekte olup,** web sitesine girişle birlikte kişisel verilerin işlenmeye başlamasına karşın aydınlatmanın yapılmaması, veri sorumlusunun çerezler vasıtasıyla işlenen söz konusu kişisel verilere ilişkin aydınlatma yükümlülüğünü Kanunun 10'uncu maddesinde ve Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğde düzenlendiği şekilde yerine getirmediği kanaatini oluşturmuştur.»*

## 5.Çerezler Açısından

*“Çerezlerimizi engellerseniz veya reddederseniz alışveriş sepetinize ürün ekleyemez, satın alma aşamasına geçemez veya oturum açmanızı gerektiren herhangi bir Amazon hizmetini kullanamazsınız.”*

*“Belirli bilgileri vermemeyi tercih edebilirsiniz, ancak bu durumda Amazon Hizmetlerinin çoğundan yararlanamazsınız.”*

Hizmetin açık rıza şartına bağlanması

«açık rıza» gerekmeyen süreçler için de izin alınması



## 5.Çerezler Açısından

Kanunumuzda AB mevzuatının aksine «Çerezler» açısından özel bir düzenleme bulunmamaktadır.

- ✓ Hizmet için zorunlu çerezler
- ✓ Analitik çerezler
- ✓ Hedefleme/reklam çerezleri

Bu Karar ile birlikte artık çerez politikalarının (mümkün olduğunca KVKK'daki aydınlatma prensiplerine uydurarak) ve “hedefleme/reklam çerezleri” için alınacak açık rıza metinlerinin sitelere eklenmesi uygun olacaktır.

## 6. Para Cezası Açısından

1. Ticari İletişim, Genel İlkeler, Yurtiçi Aktarım ve Yurtdışı Aktarım hususlarındaki aykırılıklar nedeniyle, 1.100.000 TL,
2. Gizlilik Bildiriminin birçok bilgi içermesi, veri işlemeye ilişkin genel bir bilgilendirme olması, çerezler ile ilgili aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmemesi nedeniyle 100.000 TL idari para cezası verilmesine,
3. “Gizlilik Bildirimi”, “Kullanım ve Satış Şartları” ve “Çerez Bildirimi” metinlerinin güncellenerek Amazon Turkey’in websitesinde yayınlanması konusunda Amazon’un talimatlandırılmasına karar verilmiştir.

## 6.Para Cezası Açısından

12 nci maddeye göre verilecek para cezasının 2020 yılı için 1.802.640 TL olup, somut durumda verilen ceza üst limitten verilmiş bir ceza değildir.

Kurul'un idari para cezası verirken hangi metriklere göre bir sistematik oluşturduğu açık değildir.

# Spor Salonu Kararı İncelemesi

“Spor salonu hizmeti sunan veri sorumlusunun, üyelerinin giriş-çıkış kontrolünü biyometrik veri işleyerek yapması ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 27/02/2020 Tarihli ve 2020/167 Sayılı Karar Özeti

Karar Tarihi :27/02/20200

Karar No : 2020/167

Konu Özeti : Spor salonu hizmeti sunan sorumlusunun, üyelerinin giriş-çıkış kontrolünü biyometrik veri işleyerek yapması ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun Kararı

# Karar Hakkında

- «Biyometrik veri» tanımı açısından GDPR'daki tanıma atıf
- Biyometrik verilerle ilgili açıklamalar açısından GDPR'ın Recital bölümünün 51 inci maddesine atıf
- «Açık rıza» alınmasına rağmen mevzuata aykırılık tespiti

- GDPR’da biyometrik verinin; “yüz görüntüleri veya daktiloskopik veriler gibi bir gerçek kişinin özgün bir şekilde teşhis edilmesini sağlayan veya teyit eden fiziksel, fizyolojik veya davranışsal özelliklerine ilişkin olarak spesifik teknik işlemeyen kaynaklanan kişisel veriler” olarak tanımlandığı
- GDPR’ın Recital bölümünün 51 inci maddesinde de biyometrik verilerle ilgili açıklamalara yer verildiği ve fotoğrafların işlenmesinin doğrudan biyometrik veri olarak nitelendirilemeyeceği, yalnızca gerçek bir kişinin benzersiz bir şekilde tanımlanmasına veya doğrulanmasına izin veren belirli bir teknik yöntemle işlendiğinde, bu verilerin biyometrik verilerin tanımı kapsamında kabul edileceği açıklamalarına yer verildiği, dolayısıyla bir verinin biyometrik veri kapsamında değerlendirilebilmesi için o verinin sadece o kişiyi tanımlayabilme ya da doğrulayabilme özelliğine sahip olmasının kriter alındığının değerlendirildiği

Danıştay 15. Dairesinin 2014/4562 Esas sayılı kararında ise biyometrik yöntemlerin, ölçülebilir fizyolojik ve bireysel özellikleri aracılığıyla gerçekleştirilen ve otomatik şekilde doğrulanabilen kimlik denetleme tekniklerini ifade ettiği belirtilerek, bu yöntemler arasında parmak izi tanıma, avuç içi tarama, el geometrisi tanıma, iris tanıma, yüz tanıma, retina tanıma, DNA tanıma gibi yöntemlerin bulunduğu ifade edildiği

Kurum somut olayda dileyen üyelerin kart göstermek suretiyle tesisten faydalanmakta olmalarına ve avuç içi tarama sistemini kullanan ilgili kişilerden açık rıza alınmış olmasına rağmen;

avuç içi tarama sisteminin biyometrik veri tanımını karşıladığı, bu sistemin yanı sıra seçimlik hak sunulsa bile biyometrik veri içeren bir sistemin tesis giriş ve çıkışlarında kullanılmasının ölçülülük ilkesine aykırı olduğunu değerlendirmiştir.



«Ölçülülük ilkesinin ise, veri işleme faaliyeti ile gerçekleştirilmesi istenen amaç arasında makul bir dengenin kurulması, diğer bir ifadeyle veri işlemenin amacı gerçekleştirecek ölçüde olması anlamına geldiği, bu kapsamda, kişisel veri işleme faaliyetinin gerçekleşmesi için gerekli olmayan kişisel verilerin toplanmaması ve/veya işlenmemesi gerektiği, veri sorumlusunun amacı çerçevesinde ölçülülük ilkesine uygun olarak ilgili kişiden minimum düzeyde bilgi talep etmesi, bunun dışındaki amaç için gerekli olmayan veri işlemeden kaçınması gerektiği, **kışisel verilerin işlenmesinin ilgili kişinin iznine bağılı olarak gerçekleştirilse ve belirli bir amaca bağılı olsa bile açık rızanın, aşırı miktarda veri toplanmasını meşrulaştırmayacağı**, buna göre kişisel verilerin yalnızca belirli amaçlar için ve gerektiği kadar toplanması, amacın gerektirdiği yerlerde kullanılması ve amaç için gerekli olandan uzun süre tutulmaması gerektiği»

1. Avuç içi tarama sisteminin biyometrik veri tanımını karşıladığı, bu sistemin yanı sıra seçimlik hak sunulsa bile biyometrik veri içeren bir sistemin tesis giriş ve çıkışlarında kullanılmasının ölçülülük ilkesine aykırı olduğu sonucuna varıldığından 225.000 TL idari para cezası uygulanmasına,
2. Veri sorumlusu tarafından bugüne kadar işlenen ve muhafaza edilen el, parmak ve avuç izi ile ilgili verilerin ivedilikle yok edilmesi, üçüncü kişilere aktarılması söz konusu ise, yok etmeye yönelik işlemlerin verilerin aktarıldığı üçüncü kişilere ivedilikle bildirilmesinin ve biyometrik veri ile giriş çıkış işlemleri yapılmasının durdurulması hususunda veri sorumlusunun talimatlandırılmasına,
3. İlgili kişinin kişisel verilerinin silinmesi talebine istinaden, talebin yerine getirildiğine ilişkin ilgili kişinin bilgilendirilmesi ve silme işlemine ilişkin tevsik edici belgelerin Kuruma iletilmesi hususunda Şirketin talimatlandırılmasına,
4. Veri sorumlusunun Aydınlatma Metninin usulüne uygun olarak güncellenmesi hususunda talimatlandırılmasına

# Teşekkürler

Av. Didem Kalaycıoğlu Birol  
Türkcell, Kişisel Veri ve Rekabet Hukuku Müdürü